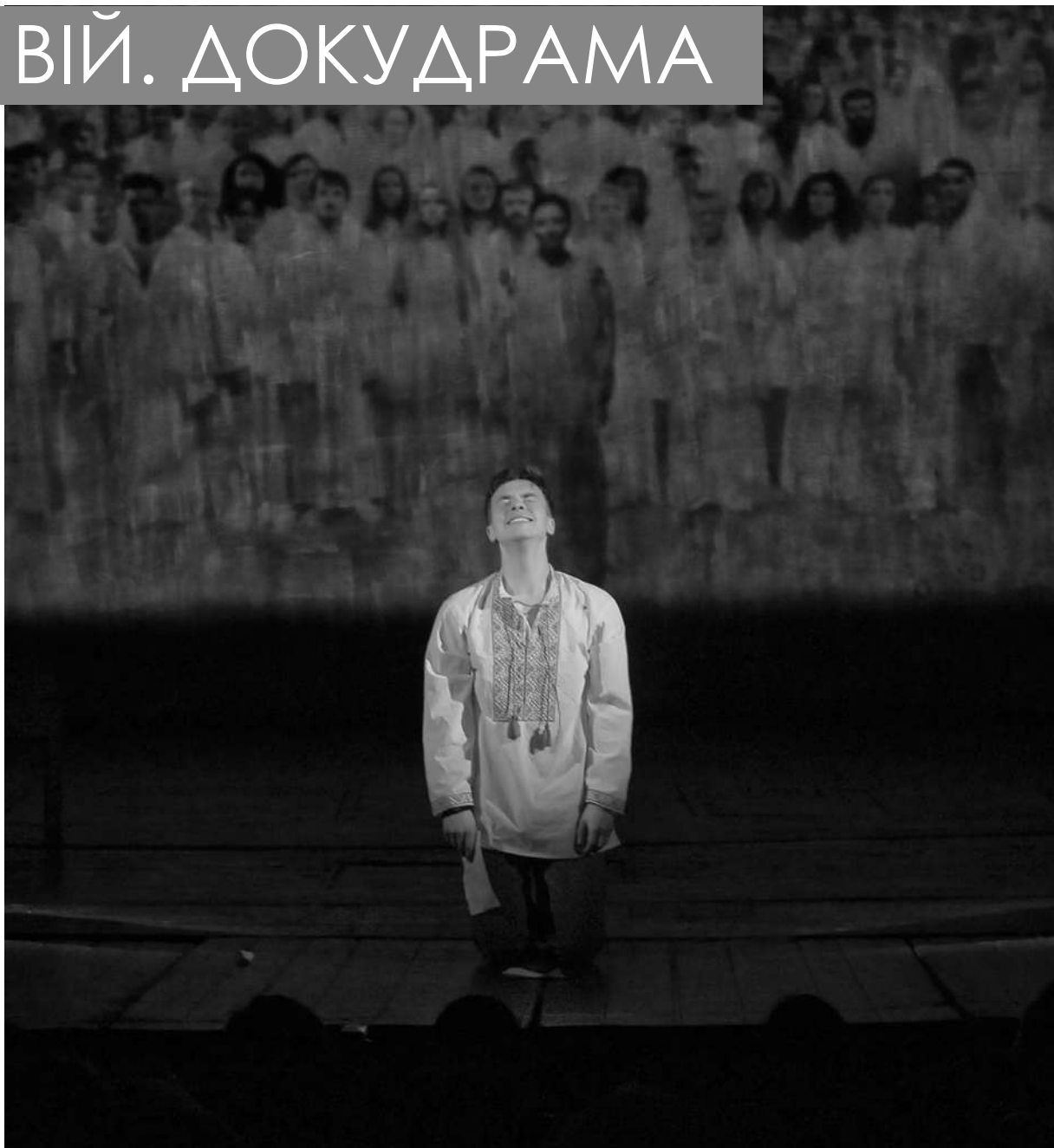

ВІЙ. ДОКУДРАМА

Чернігівський обласний академічний український музично-драматичний театр імені Тараса Шевченка. Вистава «Вій. Докудрама»

Сергій Васильєв:

«Вій» Андрія Бакірова за драмою Наталії Ворожбит у Чернігівському музично-драматичному театрі імені Тараса Шевченка здається одним із найглибших і найпроникливіших художніх висловлювань про стан свідомості та звичай нашого народу на сучасній українській сцені.

Вже сама авторка немилосердно описує всі ментальні перешкоди на шляху українців до «європейської інтеграції». Архаїчний, забобонний, недовірливий, агресивний світ якогось умоглядного, але водночас надзвичайно конкретного села в хтонічній глушині (і при цьому в самому серці України), власне, протиставлено модерним уявленням і поглядам «цивілізованого» гостя. Зустріч ця згубна – жах, насильство і смерть не забаряться. Драма сповнена сарказму, що часом набуває мало не фейлетонної інтонації. Спокусливо й трактувати цей текст як трешевий трилер, макарбичну сатиру, що, до речі, зазвичай і трапляється.

Андрій Бакіров, однак, знайшов до твору інший ключ, зумів подивитися на нього з несподіваного ракурсу. Він ніби притлумив гнів і єхидство авторки, не сперечаючися з її концепцією, виявив до героїв, сказати б, більше співчуття, подарував їм, можливо, утопічну надію на майбутнє у проклятому місці, законсервованому в трухлявих забобонах і фобіях. У виставі при цьому багато винахідливих суто постановочних вирішень, емних метафор на кшталт дірявого відра, що у фіналі виявляється повним води, емоційно заразливих епізодів.

Певною мірою «Вій. Докудрама» можна віднести до авторського театру. Режисер так цупко й майстерно освоює сценічну конструкцію художника Ольги Горячевої, що розумієш: у процесі створення макету декорації він брав безпосередню участь. Також треба відзначити музичне вирішення вистави, де ненав'язливо, але вперто протиставлено тужливі плачі, сумні українські пісні та генделівську «Lascia ch'io pianga» – рінгтон мобільника Лукаса. Втім слід констатувати, що після енергійної прелюдії (сцена у замському автобусі) і перших епізодів дикування вистави збивається, і видовище в подальшому нерідко скочується у досить замшілі форми традиційного українського театру. Небезпека цього анахронізму, між іншим, криється у самій п'єсі, яка часом, повторюся, збивається на фейлетонні інтонації та анекдотичний тон. Смілива, оригінальна ідея автора й театру відмовитися від гоголівських нічних жахів у церкві обертається, на жаль, тавтологією сцен масових розмов селян із Лукасом, де глядачі надто швидко, на мій погляд, розуміють, що персонажі, по суті, і є ці самі демони та потвори. Звичайно, хиби й просідання вистави компенсуються її могутнім фіналом.

У виставі, загалом дуже сучасній за рівнем проблематики і форми, нерідко трапляються рецидиви гри навмання, нестримним горлом і рухами, такою собі імітацією автентики. Деякі штампи та невинувато стандартні прийоми помічаються і в режисера.

Підбиваючи підсумки, зазначу, що чернігівський «Вій. Докудрама», попри деякі огріхи, є дуже продуманою, художньо зрілою виставою і, безперечно, помітною подією в сучасному театрі України.

Олег Вергеліс:

Після помітного успіху київської вистави Максима Голенка «Вій: 2:0» (у «Дикому театрі» – *Ред.*) звернення до тексту Наталії Ворожбит режисера Андрія Бакірова може для когось і видаватися ризикованим. Утім, чернігівська версія п'єси виявилася оригінальною та своєрідною. Насамперед це авторський погляд режисера – крізь пільму життя – у саме серце віри, людяності. Його намагання крізь темряву все ж таки відчутти Бога, власне кажучи, врятувати цей світ якщо не красою, то самою тихою сповіддю на території, яка навіть іноземцям видається дикою.

Андрій Бакіров творить виставу не сентиментальну, не карколомну, не публіцистичну. Оригінальність його художнього задуму – в об'єктивному, мудрому, дещо відстороненому сприйнятті розсахнутого світу, де є відчуття потойбічності, і гримаси буденності. Акторські роботи, художнє рішення Ольги Горячевої і режисура Бакірова витворюють доволі химерний багатоголосий світ, у якому могли би жити і Гоголь, і Ворожбит, і більша частина населення Чернігова й інших обласних міст.

За цю виставу режисер Андрій Бакіров отримав звання лауреата Національної театральної премії імені Леся Курбаса, тож постановка гідна розглядатися як одна з найкращих в Україні 2017 року.

Ганна Веселовська:

«Вій» у постановці Андрія Бакірова – вистава, де режисер наполягає на тому, що осмислення території смерті для сучасної України не менш важливе, ніж розуміння проблем живих. Авторкою тексту є Наталя Ворожбит, для якої тема історичної пам'яті – це те, що формує сучасне і майбутнє України. У канву «Віа» Гоголя вона вплітає оповідь про Голодомор, репресії, війну на Сході України – відчужену реальність, пов'язану з мільйонами жертв, від якої не можуть звільнитися українці. Такий драматургічно-режисерський меседж не може не викликати повагу і є беззаперечно актуальним.

Вистава виразно й гармонійно поєднує традиції українського класичного театру з його поміркованістю, увагою до побуту, музично-драматичною канвою, із гострою сучасною театральною мовою, де не бояться міцних висловлювань, епатажу та провокацій. Перші риси забезпечують епічність і масштабність постановки, другі

роблять виставу цікавою для молодшої генерації, що не надто шанує театр саме через його стерильність. Режисерові вдалося врівноважити традицію та сучасність, і це висуває «Вій» чернігівського театру у ряд виняткових, оригінальних робіт.

Художня цілісність вистави є однією з її вирішальних переваг. Світ, у якому ми живемо, тут представлено без поділу на сьогодення і потойбіччя. На сцені явлено космос українця з усіма страхами, передчуттями, сподіваннями, надіями і повсякденням. Тому містичне і реальне тут органічно переплітаються, гармонійно співіснують, і нікого не дивує те, що мертві раз по раз з'являються поруч із живими.

Така картина світу виникає завдяки й тому, що сценографічне рішення, – конструкція, не позбавлена монументальності, – є моделлю світу, в якому ми живемо, а всі інші сценічні компоненти врастають у структуру, деталізуючи і оживляючи її. Так у виставі органічно виникає спів або танець, природно змінюються настрої від сміху до відчаю, зашкалюють емоції.

Реалії українських обласних театрів засвідчують, що їм надто важко мати повноцінну трупку із достойними виконавцями на всі без винятку ролі. От і у «Вій» чернігівчан очевидною є нерівність акторського складу, присутність на сцені артистів, для яких запропоновані ролі є надто складними. Цілком очевидно, що окремим виконавцям просто не вистачає досвіду аби існувати в такому багатоплановому спектаклі. Адже вистава – це більшою мірою колективна творчість, де у загальній масі розчиняються індивідуальності, ніж середовище яскравих непересічних ролей.

Спектакль містить чимало емоційних моментів. Зокрема, це стосується фіналу. Саме ця частина є найбільш інноваційною за рішенням. На екрані з'являється обличчя мертвої Панночки, біля труни якої повинен цілу ніч чатувати заїжджий француз. Загибла дівчина, що слухає сповідь француза, котрий читає їй молитви по скайпу, є уособленням накопиченого і не пережитого українцями горя, яке не дає їм повноцінно існувати та реалізуватися сьогодні. Вона – символ людей, що не здатні опанувати своє трагічне минуле, а тому знову і знову впадають у відчай. Рятівною тут може бути тільки молитва.

У фіналі хлопець у вишитій сорочці молиться за всіх колись постраждалих, а за його спиною на екрані все зростає натовп із людей минулих поколінь. Він згадує війни, Голодомор, репресії, переселення народів. Обличчя на екрані з кожною миттю більшає, вони зменшуються і віддаляються від нас. Виникає дистанція між живими і мертвими, які взаємозалежні та пов'язані пам'яттю поколінь.

Вважаю виставу «Вій» Чернігівського обласного театру імені Тараса Шевченка такою, що заслуговує бути представленою у фінальному шорт-листі фестивалю-премії «ГРА». Незаперечно можна говорити про важливість для сучасної України ретрансльованих у ній сенсів, про гармонійність сценічної форми, що увібрала традиції і новаторство, про емоційний посыл добра, закладений режисером.

Анна Липківська:

«Вій» Наталії Ворожбит – одна з найкращих сучасних вітчизняних п'єс, рімейк однойменної повісті Миколи Гоголя. До появи чернігівської версії вона стала відома публіці завдяки кільком сценічним утіленням. Першопрочитання відбулося у ЦСМ «Дах», але гучного розголосу цей матеріал набув завдяки постановці Максима Голенка, згодом узятій до репертуару новонародженого «Дикого театру»: саме вона створила п'єсі репутацію твору трешового та ненормативного.

Тож звернення поважного, іманентно дещо консервативного обласного театру до цього твору спершу виглядало ризикованим, але побоювання не справдилися. Режисер Андрій Бакіров, максимально очистивши мовлення персонажів від ненормативу, зазирнув «під обгортку» провокативного тексту і побачив там не так навіть «докудраму» (як зазначено у програмці), як притчу – про шлях і спокуту.

Виставу створено у мішаному жанрі: побутовий шар втілено у стилі «жлоб-арту» у його сентиментально-сільській варіації, до цього додано дещицю містики («розтрощення» Соньки на стару, молоду та «середню», блискавичні появи панночки Оксани на місці Дреньки або просто серед людей у спалахах блискавиці) та символічності (образ діда Явтуха, сліпого козака, справжнього Вія, який наче зійшов із графічних відтисків Якутовича; сцена ритуалізованого вимішування-витагування-переплетення тіста трьома Соньками, вбраними в біле, – наче Мойрами, що плетуть загальну долю).

Змістова квінтесенція вистави – заключна сцена. Це остання ніч, коли Лукас (турист із Франції, котрий опинився у класичній історії на місці Хоми Брута) вичитує по Оксані, цілковито у дусі часу, скайпом (тут Бакіров вибрав один із кількох створених авторкою фіналів).

У віртуальному просторі Оксана жива (її обличчя з «плаваючими», мінливими рисами виводиться на весь задник-екран), як і всі, кого вже нема серед нас, але чиї відеоролики або сторінки у соцмережах можуть зберігатися вічно. Старовинна козацька молитва – про «мертвих, живих і ненароджених», про громаду, її очільників і військо, про убієнних та заморених голодом – ніби прочиняє невидиму браму, і от уже навколо Оксани, наче з туману, проступають постаті всіх персонажів, а за їхніми плечима – нові й нові шеренги, мільйони безіменних душ, завислих між світами.

Іронія історії: випадкова людина відпускає на волю, з мороку й небуття цілий народ. І тоді неначе сонячне світло заповнює сцену й Оксана – жива, пританцьовує у розкішному вінку, усі радісні та веселі, бризки води розлітаються у променях світла, і падає, зникає моторошна завіса-задник між реальним і містичним, минулим і сьогоденням.

Історія двох молодиків-іноземців, котрі потрапляють до вітчизняної глибинки і стають свідками-учасниками подій класичного гоголівського сюжету, що розгортається у сучасних реаліях, експонується тут у якомусь міфологічному просторі. Порожня сцена, задник із рядна, а за ним – щось на кшталт того, що у творах Макса Фрая зветься «зворотним боком Темної Сторони світу»: риштування, наче заросле павутинням, деревина, мотузки, лабіринт драбин (художник Ольга Горячева)... Мешканці цього світу – галасливі,

питущі, завзяті – вбрані у сільський «вінтаж» а ля 1970-ті. Нещасний француз Лукас перебуває у площинах, що з ними не перетинаються, – дарма намагається у будь-який спосіб ліквідувати цю цивілізаційну прірву «діаспорянин» Даміан-Дем'ян.

Тут усе непевно – географічні координати, обличчя, імена, час, події... Чи справді Лукас убив «панночку» – Оксану, з якою познайомився через інтернет і на чие весілля приїхав, утікаючи від власних душевних переживань? Зробили це інші, цілком реальні руки або якась інфернальна, незбагненна сила? Як пройшли перші дві ночі вичитування-відспівування Оксани Лукасом і чи були вони взагалі? Що побачив він «там», ставши ніби спокійнішим, але чомусь прагнучим утекти світ за очі перед третьою ніччю? Про це ми дізнаємося лише на словах – таких само нерозбірливих і настрашених, як і моторошні оповідки про «котлетки з хлопчика», «Гаврилову руку» чи «трьох чорнобильських сомів», що їх одвіку переповідають у цих Богом забутих місцях.

Андрій Бакіров – майстер масових сцен. У «Вій» мешканці села Зелений Кут являють собою цілісну «субстанцію» – і водночас кожен у ній падає в око, несхожий на інших, веде свою партію, нехай і безсловесну. Бакіров так само – майстер ансамблю: основні виконавці точно реалізують режисерські завдання.

Камертоном же для всієї вистави є Любов Колесникова у ролі старої баби Соньки (тобто Софії – Мудрості), м'якої і бешкетливої, лагідної, хоч до рани прикладай, гострої на слівце, дбайливої і кумедної, із затаєним боєм за тим особистим, що було й сплигло, та очевидно оснащеної якимось потаємним знанням, про яке не кажуть уголос. Вийшов той самий архетип, що й баба Прися у Павла Ар'є – не так Великої Матері (за класичними дефініціями), як Великої Баби, Пра-баби, Пра-матері. Чоловіча «пара» до цього архетипу – сліпий Старий Козак, Воїн-охоронець (у В. Судака тут буквально кілька слів, але вони стають значущими й вагомими не так завдяки змістові, як тому, хто і як їх вимовляє).

Андрій Бакіров ледь не у кожній виставі останніх років використовує відеопроєкції/відеоарт. Але це той випадок, коли сучасні технічні засоби застосовуються не просто тому, що це актуально й навіть модно: вони дозволяють прочинити замкнений простір вистави у ширші «світи». Так, фінальна метафора «Вія» виводить локальний сюжет на рівень узагальнень щодо шляхів народу, роздумів про історичну пам'ять, колективну спокуту тощо.

Безперечно, Андрій Бакіров сьогодні є одним із «топових» вітчизняних режисерів – просто не «розпіраєних», як деякі інші. Його вміння створити акторський ансамбль, об'єднати колектив спільною ідеєю уже кілька років утримує очолюваний ним Чернігівський театр імені Тараса Шевченка в «зоні особливої уваги» критиків, глядачів, організаторів фестивалів в Україні та за кордоном.

«Вій» за Наталею Ворожбит є так само енергійно-«драйвовим», як і попередні постановки Бакірова («Комедія помилок», «Різдвяна ніч»), але містить складніші жанрові поєднання. Фінальний же «інсайт» виводить його на рівень таких філософських узагальнень, які годі шукати у більшості вітчизняних вистав, навіть цілком заслужено представлених у лонг-листі фестивалю-премії «ГРА».

На моє переконання, «Вій» Андрія Бакірова та «Гамлет» Ростислава Держипільського – це обличчя сучасного українського театру, або, інакше, – два потужних його крила.

Людмила Олтаржевська:

П'єса Наталки Ворожбит «Вій. Докудрама» – одна з найцікавіших у сучасній українській драматургії.

Як нескладно здогадатися вже з самої назви, історія пані Ворожбит перегукується з хрестоматійним «Вієм» Миколи Гоголя, що належить до циклу повістей «Миргород», написаних 1835 року. Але оригінальний сюжет викладений в авторській інтерпретації настільки вдало, органічно, дотепно, з новими структурними розгалуженнями і парадоксальними поворотами, що звичне «за мотивами» у цьому випадку звучало б несправедливо.

Свою версію історії двох французів, які за волею долі опинилися в українському селі, Андрій Бакіров запропонував уже після того, як із власними інтерпретаціями цього сюжету широкий загал познайомили режисери Макс Голенко, Олена Самойленко... «Вій» Бакірова, безумовно, додав нових фарб загалом доволі успішній театральній історії п'єси.

Село-планета-Всесвіт – так вибудував вертикаль спектаклю Андрій Бакіров. Режисер доводить, що шлях до пізнання найскладніших істин пролягає через повсякденні речі. Сумні сторінки життєпису-феєрверку змінюються оптимістичними, містика іде поряд із технічним прогресом, а в деякі моменти вони навіть доповнюють одне одного; заздрість через те, що сусідка поставила собі на зуби мости, бо має велику пенсію, яка, втім, була недовгою, адже борщ можна сьорбати і без зубів...

І вже після того, як усі обжилися на цьому клаптику української землі, поспівчували бабі Соньці, котра загубила гусей, і порадили за неї, коли вона купила гусенят і везла їх додому в коробці з написом «Рошен», приходять усвідомлення того, що це село – частинка планети, космосу, Всесвіту... І гріхи у всіх спільні. І спокутувати їх потрібно разом.

...Вийшовши на якийсь Богом забутий зупинці, французи бачать перед собою... підвішене на палиці відро без дна – таким набирають воду з криниці. Саме з цього моменту починаються неймовірні пригоди Лукаса та Даміана в Україні, які завершаються трагічно і щасливо водночас, а відро в результаті душевних зусиль усіх героїв цієї історії стане придатним для того, аби напоїти життєдайною водою ще багато-багато поколінь... Відро тут – надзвичайно виразна метафорична деталь, навколо якої влучно об'єдналися інші складові спектаклю.

При надзвичайній злагодженості акторського ансамблю у цій виставі просто неможливо не відзначити роботу заслуженої артистки України Любові Колесникової. Враження від її першого виходу приблизно такі: «ліва» сільська бабця випадково забрела на сцену, якимось дивом обійшовши пильного чергового на службовому вході театру. Підперезана пуховою хусткою, зойкаючи, крекчучи, кульгаючи, вона так переконливо кличе гусей, що у думках багатьох глядачів миттєво зринули образи інших бабусь, які так само шукали своїх пернатих за часів їхнього дитинства.

Далі місія Любові Колесникової у цій виставі набуває значно масштабніших обрисів – це саме її героїня місить отой сакральний хліб, озвучує страшну історію періоду Голодомору і проводить у далеку путь Луку... З тим, щоб він знову повернувся в реалії простого українського села, світу, космосу...

Загальний висновок: цікаво, змістовно, стильно, це справді сильна робота, яка заслуговує на те, щоби бути презентованою у фінальній частині фестивалю «ГРА».

Алла Підлужна:

Драматург Наталія Ворожбит спробувала у п'єсі наблизити мотиви повісті Миколи Гоголя до сучасності й переосмислити класичний сюжет із позицій реальних подій сьогодення України. Вийшов такий собі «Гоголь у квадраті». В інтерпретації Андрія Бакірова, який створює авторську виставу, п'єса постає картиною фантазмагоричної української дійсності, де реальність сягає висот абсурду.

Занурення у незрозумілу й лякаючу обстановку української глибинки у двох молодих французів – головних героїв – відбувається одразу. Переповнений автобус, рух якого з виразною пластикою й колоритними діалогами «створюють» актори, це перший пункт знайомства з країною. Основним образом сценографії стає чорна порожня сцена. Вона – як символ просторів цієї території, на ній по ходу дії виникають зруйновані, занедбані житла, в яких неохайно, незатишно, брудно. Зринає паралель із біленькими чепурненькими хатками, котрі колись характеризували квітучу Україну. Що ж тепер сталося з нею?

Здивування від зовнішньої обстановки, що вражає французів, підтримується розгубленістю від знайомства з дивними українськими людьми, які ведуть себе незрозуміло: лаються, відчайдушно п'ють горілку і заставляють пити їх! У такому п'яному чаду куди вже приймати якісь правильні рішення й щось зрозуміти!

Вистава вражає динамізмом дії, відчуття неправдоподібності, містичності, непередбачуваності подій досягається швидкою зміною картин, грою світла й затемнень, загадковістю спілкування персонажів. Вимальовується перше емоційне гоголівське коло, Європа в образі молодих французів бачить сучасну Україну такою і жахається від того, що і як тут відбувається.

Спектакль вирізняється щільною метафоричною насиченістю. Проглядається багато смислів, художніх пластів, масштабних образних контекстів. У безпросвітності гріха, безнадії та безвір'я народу все ж існує пам'ять про традиції. Сцена готування хлібу перетворюється на певний ритуал ворожіння, граційно підносяться у повітря фонтанчики з борошна, у актрис вигадлива пластика, вони граються з тістом – тим благодатним матеріалом, із якого можна виліпити новий світ, нову реальність.

Усе відбувається у повільному ритмі, з двозначною лагідною вимовою, у відповідній атмосфері утаємниченості із загадовими звуковим рядом й музичним тлом. Задня завіса відгороджує від світу відьму, яка виступає у трьох проявлених жіночих сутностях. Виразна алюзія про трьох шекспірівських відьом, що віщують долю! Від них слід захиститися, так виникає друге рятівне гоголівське коло. Метафора різних світів мистецтва, західного й українського, що представляють твори різних цивілізацій та існують за різними художніми законами.

Представлено чудовий акторський ансамбль, де кожен яскравий персонаж спрацьовує на загальний перебіг вистави, роблячи картину довершеною. В акторських інтерпретаціях витримано баланс реалістичного психологічного існування і мови сучасного театру.

Спектакль вражає цілісністю задуму, оригінальністю трактування драматургії, емоційним забарвленням режисерської ідеї, ясністю глобального режисерського меседжу. Іронія над можливостями сучасних новітніх технологій виникає у фінальній сцені спілкування француза з померлою Оксаною за допомогою скайпу. Мистецтво театру всесильне, комунікації можливі й із потойбіччям.

От і третє рятівне гоголівське коло. Воно – у спільній молитві за всіх померлих, за всіх, хто живе і жив на нашій землі. Кожне невміле слово звернення до Бога француза, одягненого у вишиванку, проявляє постаті українців на екрані. З їхньої спільноти, що масштабно множить, утвориться контур мапи України. До цих людей, які поклали життя за державу, вистава звертає молитву, упокоює їхні душі, і береже пам'ять! На цій фантастично-щемливій ноті емоцій і думки спектакль сягає висот катарсису!

Любов Морозова:

Архетипова для української культури фабула «Вія», отримавши нове прочитання драматургині Наталії Ворожбит, зацікавила одразу кілька театрів. Найцікавіше втілення належить Чернігівському обласному музично-драматичному театру імені Тараса Шевченка, бо це той випадок, коли «театр з традиціями» береться за сучасну п'єсу і поєднує в ній досвід і експеримент таким чином, який не доступний приватному театру і є нічним жахом для більшості великих державних сцен.

Сучасний погляд на спадщину Гоголя – це фольклор сьогодення, який перетворює двох героїв-французів на міфологічних персонажів. Весь антураж богом забутого українського села – це те саме українське бароко, яке не вивірюється зі шпарин культурної пам'яті. Сакральні питання, які ставлять перед собою прибульці, – це вже навіть не Гоголь, а Сковорода. Чому ми так живемо? Що залишаємо після себе у спадок? Чи вміємо каятися, пробачати і просити пробачення для власної душі й своєї нації?

Сюжет, за яким двоє французів приїждять в Україну на гостини до «інтернет-знайомої» Оксани, поступово перетворюється на треш-хорор, у якому навіть звичні елементи сільського життя постають як привіт із потойбіччя. Утім розв'язка виявляється зовсім несподіваною: через треш та іронію – до несвяткового патріотизму і душевного очищення.

Андрій Бакіров ставить п'єсу з усією можливою об'єктивністю, роблячи фантазмагорію частиною реально-го світу. За рахунок упізнаваних сільських деталей – забобонів, перевернутих прислів'їв, незрозумілих обрядів – цей світ виглядає надзвичайно правдиво. Граючи на цій ілюзії великого реалістичного стилю, режисер вписує

сучасного «Вія» у список «шедеврів класики», зчитуючи його як палімпсест. Таким чином прикмети сучасності у ньому накладаються на атрибути кількасотрічної історії української літератури.

Художник Ольга Горячева насичує сцену різними елементами побуту, продовжуючи грати в «реалістичну» історію. Костюми, реквізити, декорації – це те, що робить виставу насиченою не випадковими деталями (власність усіх видатних мистецьких творів).

Одна з найцікавіших персонажок – звісно, Любов Колесникова у ролі старої баби Соньки, перевтілитися у яку, за її словами, допомогли спогади про рідну матір. Це та акторська гра, яка знаходить швидку дорогу до серця чесністю образу та надзвичайною привабливістю, харизмою.

У виставі практично немає слабких місць. Підкуповує загальне відчуття справжності усього, що відбувається. Дмитро Літашов і Сергій Пунтус у ролях французьких студентів Даміана і Лукаса, Ірина Лозовська у ролі Панночки – герої – усі є нашими сучасниками і водночас ніби міфологічними персонажами. Різноманітні складові вистави працюють на її загальну концепцію, і в цьому безумовна заслуга режисера.

Містика у виставі орієнтована не на уособлення зла, а на пожертву. Пожертва заради близьких і коханих, заради країни в цілому – ось головна ідея вистави, послідовно втілена на всіх рівнях.

Отже, вистава «Вій. Докудрама» є одним із небагатьох експериментів на великій сцені державного театру й водночас – дуже вдалою постановкою. Чесність та іронічність задуму несумісні з ура-патріотизмом, і саме тому вистава справляє не лише сильне естетичне враження, а й етичний вплив. Це відверта розповідь про сучасну Україну, прекрасну і трешову у своїй незламній бароковості.

